

Ingen bør være overrasket over at kunnskap om kristentroen forvitrer

Vi har sluttet å investere i opplysning rundt kristendom. Er det rart det kristenintellektuelle prosjektet havarerer i Norge?

KRISTENDOM-SKUNNSKAP
VICTOR LUND SHAMMAS

Seniorforsker, Arbeidsforskningsinstituttet (AFI), OsloMet

Nylig foreslo regjeringen at Opplysningsvesenets fond, som besitter verdier tilsvarende 10–12 milliarder kroner ifølge Aftenposten, skal overføres til kirken. «Vi vil nå forplikte staten til å sette av flere milliarder kroner til å sette i stand og sikre våre kirkebygg», sa Kjell Ingalf Ropstad tidligere i år.

Opplysning. Men hva med å bruke en betraktelig sum på det fondets navn tilsier – altså opplysning? Fondet er ørmerket «opplysningens fremme», ifølge Grunnloven. I 2018 overførte fondet riktignok 25 millioner kroner til Kirkerådet. Men Ropstad nevnte ikke at man må ruste opp ikke bare kirkens fysiske bygninger, selv om dette selvsagt også er av avgjørende betydning (jeg sogner selv til Sagene kirke i Oslo, som trenger 7 millioner

Den største misjonsmarken i dag er ikke lenger «der ute», men her hjemme, blant nordmenn som ikke lenger kjenner til kristendommens begrepsunivers.

kroner til å reparere et slitent, vakkert Hollenbach-orgel fra 1891), men også det spirituelle, intellektuelle byggverket som kirkebyggene i siste instans skal gestalte.

Istedenfor skriver Ropstads departement i en stortingsmelding at fondets opplysningsformål bør «varig avskjæres fra å bli tilgodesett med midler». Departementet erkjenner samtidig at «utdanningsformål (...) ikke [har] mottatt bidrag fra fondet siden 1963». Er det rart det kristenintellektuelle prosjektet havarerer?

Paulus hvem? Man kan ikke lenger anta at godt utdannede mennesker vet hvem Paulus var eller kan gjengi det dobbelte kjærlighetsbudet. Under gudstjenesten nynner folk helst med til salmene, og man stotrer gjerne frem noen fraser fra trosbekjennelsen. Man sitter når man skal stå, og står når man skal sitte.

Jeg spurte nylig en kirkelig ansatt om det ikke var frustrerende at det var så mange gjester under gudstjenesten – mennesker som var i kirkerommet uten egentlig å delta. Nei, ble det sagt, for det var jo i stor grad «kirkefrem-

mede». Og de kirkefremmede kunne man ikke vente så mye av.

Dåpsfolket, for eksempel, smykker seg ofte med kirken som en trivelig tradisjonsbærer – en kulturinstitusjon. De sørger for at barna skrives inn i kirkebøkene, for så ikke å bli sett igjen før de en gang kanskje skal gifte seg – eller begravnes. Noen prester ser seg nødt til å forklare liturgien i møysommelig detalj («Alt står i brosjyren»), slik at den paradoksale, regelbundne sponaniteten i gudstjenesten faller bort. Man får ikke lenger hvile i liturgien når man ikke kan forutsette grunnleggende kunnskap om kirkelige handlinger. Og man kan ikke forutsette denne kunnskapen nettopp fordi den ofte ikke lenger er tilstede.

Kirkefremmede. Det blir bare flere kirkefremmede for hvert år som går. Den største misjonsmarken i dag er ikke lenger «der ute», men her hjemme, blant nordmenn som ikke lenger kjenner til kristendommens begrepsunivers, som kanskje aldri har hørt om Augustin eller Aquinas eller ikke klarer å skille Markus fra Matteus. Kristendommen er mer enn faktakunnskap, men det

kreves likevel en del kunnskap for å oppleve, både kroppslig og kognitiv, at troen er mer enn hjertevarmende fraser og fideistisk tiltro.

Nylig meldte mer enn 6000 mennesker seg ut av Kirken i forbindelse med kirkevalget. Men dette var ikke noe videre problem, mente Kirkerådet: «Når vi ikke tenker at dette er helt krise, er det fordi vi har sett at tallene stiger i august/september hvert fjerde år, for så å normalisere seg igjen». Få våger tanken på at man, gitt den rette innsatsen, faktisk kunne økt kirkens omfang. Normaltilstanden forstås som tilbakegang.

Intellektuell misjon. I møte med de kirkefremmede trenger vi en energisk, intellektuell innsats. Vi trenger en offensiv, misjonerende kirke for å hente folk inn i den kristne tro, forstått som et intellektuelt, modent prosjekt for tenkende mennesker som ikke slår seg til ro med barneskolefraser om tro.

Man må fremme at kristendommen er en «intelligent religion», som teologen Robert Barron formulerer det. Den var ikke motparten til opplysnings-

art stadig flere melder seg ut av kirken, når det å kommunisere den intellektuelle arven fra kirkehistorikere forfatteren. Bildet viser Volsdalen kirke i Alesund.

Foto: Svein Ove Ekornesvåg/NTB scanpix

REGLER KRONIKK OG DEBATT • Kronikk: Maks 6.000 tegn. Hovedinnlegg: Maks 3.500 tegn. Innlegg og replikk: Maks 2.000 tegn. Kort sagt: Maks 1.200 tegn NB: Alle mål inkluderer mellomrom • Vi foretrekker innlegg på e-post. • Innlegg må signeres med fullt navn og presentasjon. Oppgi adresse og telefon. Legg gjerne ved bilde av deg selv. • Redaksjonen forbeholder seg rett til å forkorte. • Innsendte manus blir ikke returnert. • Vårt Land betinger seg retten til å arkivere og utgi alt stoff i avisen i elektronisk form i eget arkiv eller andre databaser Vårt Land har avtale med. • Vårt Land har også et eget debattforum på nett, verdidеbatt.no. Bidra gjerne med egne innlegg eller kommentarer til andres.